Štev. 138 V Trstu, v sredo 21. maja 1919 Letnik XLIV

Izhaja vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3·—, pol leta L 18·— in celo leto L 36·—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 20 stot.; osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov *mm* po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1·—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Mirovna konferenca.

Italijani odrekajo Trumbiću pravico do zastopstva Jugoslavije.

TRST, 20. Današnja »Era Nuova« si daje poročati iz Rima z datumom 17. t. m.: »Danes je mnogo poslancev na Montecitoriju razpravljalo o zakonitosti in veljavnosti oblasti gospoda Trumbića, zastopnika Jugoslavije na mirovni konferenci v Parizu, odrekajoč mu pravico zastopstva. In so zahtevali, da naj se italijanski zastopniki izogibajo občevanja z osebo, ki ni upravičen za zastopstvo.« — Pripominjamo, da je dr. Ante Trumbić minister države SHS za zunanje stvari in kot tak pooblaščenec na mirovni konferenci v Parizu.

Italijansko-jugoslovanski problem.

RIM, 18. »Giornale d'Italia« piše o italijansko-jugoslovanskih pogajanjih. Direktne informacije iz Pariza oporekajo vestem agencije Havas, ki slikajo razvoj v ugodni luči. Stvari se niso danes nič izpremenile in stoje tako, kakor so včeraj. Ostajajo iste težave, iste zapreke, čeprav je tendenca za kako rešitev ugodna. Priznavati moremo tudi dobro voljo, da bi z ugodnimi vestmi pripravili podlago, ali dejstvo je, da dogodki sproti ovrgavajo ugodne vesti, ali med velikodušnimi domnevani listov in glušo nasprotnostjo raznih diplomatskih požrešnosti je neozdravljivi občutek: kar je dobrega, se izpreminja v moglo, kar je slabega, pa ostaja. »Epoca« piše: Ne moremo se pridružiti optimizmu agencije Havas, kolikor se tiče pogajanj med Italijani in Jugoslovani. Stališči se zdite nespravljivi: reško vprašanje se vrača sedaj četvorici.

Brockdorff se je povrnil v Versailles.

PARIZ, 19. Grof Brockdorff-Rantzau in nemška finančna komisija sta dospela zopet v Versailles. Z Brockdorffom je dospel tudi Wassermann, ravnatelj državne banke.

Brockdorffova nota o vprašanju mislj.

BASEL, 19. Iz Berolina javljajo: Neka vest iz Versaillesa pravi, da je grof Brockdorff-Rantzau dopolsal Clemenceauju noto glede načina, kako je postopati z nemškimi mislimi, ki naj bi bile glasom čl. 438 mirovne pogodbe izključene od vsakega delovanja, izvzemši kolonijalne države neerlandske. Nota naglaša, da imajo pogoji, določeni v čl. 438, kot začnja rezultanta svetovne vojne, posebno odličen značaj. Nemška vlada smatra, da bi bil sprejem tega člena nezdružljiv z njenim dostojanstvom. Če bi bil sprejet, bi to ranilo sveta čustva vseh. Nota zaključuje, da je v pogodbi nekaj pogojev, ki napravljajo vtisk, da jim je boli namen, da preprečijo, nego da bi pripravljali spravo med narodi. Med temi je čl. 438. Nemška delegacija priporoča, naj se ustanovi mešana komisija tehnikov z nalogom, da prouči to vprašanje.

Kedaj bo podpisana mirovna pogodba z Nemčijo?

PARIZ, 19. Rok, ki je določen nemškemu odposlanstvu za predložitev svojih prigovorov, poteče v sredo in je mogoče, če nemško odposlanstvo zaprosi za podaljšanje tega v roku, da bo moglo predložiti popoln protinačrt, da se mu dovoli podaljšanje, če naj bi ne bil zahtevani rok predolg. Zavezniki bodo rabili teden dni za proučitev nemških protipredlogov. Nekoliko dni se dovoli potem grofu Brockdorffu za proučitev končnoveljavne pogodbe. Pogodba se brezdvomno podpiše v drugem tednu meseca junija. Prva posledica podpisa mirovne pogodbe bo, da se bodo člani nemškega odposlanstva, ker ne bodo več sovražniki, mogli kretati popolnoma svobodno. Drugim nemškim državljanom, ki bi radi prestopili mejo, pa bo dostop v Francijo prepovedan do odobritve mirovne pogodbe.

BERN, 19. Iz Berolina se poroča: »Berliner Tageblatt« piše: Nemški protipredlogi k mirovnim preliminarijem so dovršeni. Nemčija bi pristala na to, da prepusti Francoski proizvode saarskih premogovnikov, ne prizna pa francoskih teritorijalnih zahtev. Nemčija bi bila pripravljena privoliti v vse obnove, ki bodo v resnici potrebne, pod pogojem, da dobé neobhodno potrebno podporo za vzpostavitev gospodarskega življenja. Ostanek nemškega vojnega brodovja se izroči zaveznikom, če bi ti hoteli vrniti del trgovinskega brodovja. V slučaju, da bi bili nemški protipredlogi zavrnjeni, bi bila nemška vlada prisiljena odreči podpis mirovne pogodbe.

V nemški delegaciji so baje navzkrižja.

PARIZ, 18. V Versaillesu se je snoči razširil glas, da je došla popoldne iz Spa šifrana brzojavka, ki sporoča, da je grof Brockdorff-Rantzau, ko je bil sprejet od komisije v Spa, naletel tam na precejšnjo opozicijo. Pravijo, da je preveč odjenljiv napram mirovnim pogojem, ki so jih izdelali zavezniki. Vsled te opozicije da je Brockdorff zahteval, naj ga odpuste od funkcij prvega pooblaščenca. Komisija je nemudoma brzojavila nemški vladi in brzojavka je dopuščala domnevo, da bi Brockdorffa mogel nadomestiti Scheidemann. V najbolj avtoritativnih krogih pa izjavljajo, da te vesti doslej niso nikakor potrjene. Z druge strani pa poročajo listi, da je veliki svet, ki se ga je udeležilo več generalov, drugih oseb vseh strank ter vsi člani vlade, proučil položaj. Scheidemann da je namigaval na zvezo z bolševiki, ali navzoči generali da so menili, da bi bilo to sredstvo huje zlo; da ni možen nikak militaričen odpor in da ne ostaja drugega, nego da se podpiše pogodba.

Izmenjava poverilnih listin med avstrijsko-nemškimi in zavezniškimi delegati.

SAINT-GERMAIN, 19. Izmenjava poverilnih listin med avstrijsko-nemško in zavezniško delegacijo se je vršila danes ob 3'30 popoldne v paviljonu Henrika IV. Navzoči so bili francoski min. predsednik, Cambon, White za Zedinjene države, lord Hayden za Anglijo, De Martini za Italijo in Matoni za Japonsko. Avstrijsko delegacijo so sestavljali: Renner, Klein, Lamasch in Schiller. Cerimonija ni trajala nad 5 minut.

Posredovanje papeža Nemčiji v prilog.

RIM, 19. Glasom neke vesti iz Basela je zaprosil kardinal Hartmann posredovanja papeža, da se ublažijo mirovni pogoji zaveznikov z Nemčijo. V svojem komentarju piše »Tribuna«: »Vest je resnična in moremo celo reči, da ne le Hartmann, marveč da so se vsi škofje Nemčije obrnili z apeli, proseč zaščite za Nemčijo, ki da ji grozi popolna poguba. Apeli spominjajo papeževe note za pravičen in trajen mir. Poudarjajo potrebo žrtev, ki jih nemški narod hoče doprinesti ali z druge strani zahtevajo za 70 milijonov prebivalcev pravice do življenja in socijalne vzpostave. Benedikt XV. da je odgovoril z jako prisrčnimi besedami, zagotovljajoč kardinalu Hartmannu, da išče čim najboljšega načina, da priče na pomoč katolikom Nemčije in da ne neha moliti Boga, da bi razsvetlil glavarje držav, ki imajo sedaj v rokah usodo Evrope. V vatikanskih krogih govore, da je papež deloval in da deluje diplomatskim potom pri načelnikih vlad, zbranih v Parizu.

Mirovna pogodba se objavi v kratkem.

PARIZ, 19. Objava preliminarijev miru v francoskem časopisju, ki je imela začeti pred par dnevi, je odložena po želji Wilsona, da pridobi tudi pritrditev Lloyd Georgea, ki je sedaj odsoten iz Pariza v svrho kratkega obiska na angleški fronti. Predvčerajšnjem sta se sestali dve komisiji zbornice, da odločite ravno v objavi pogodbe: proračunska, ki je naložila svojemu predsedniku Raoul Peretu, naj zahteva od vlade popolno prijavo mirovne pogodbe, in ona za vnanje stvari pod predsedstvom svojega podpredsednika, ker je Francklin Bouillon bolan. Ta je sprejela predlog, pozivljajoč vlado, naj nemudoma priobči mirovno pogodbo. Vrhu tega je Marcel Sembat v imenu socijalistične skupine predložil predlog glede razdelitve mirovne pogodbe v zbornici. Verjetno je, da bodo velike kompetentne komisije zbornice začetkom tega tedna v posesti dokument izročen nemški delegaciji, ki ga francosko časopisje ni moglo še objaviti. Četvorica je bila odločila, da se popolno besedilo mirovnih pogojev ne da v javnost v originalnem tekstu, ampak z vsemi izpremembami, ukrenjenimi med pogajanji, in šele potem, ko Nemci podpišejo definitivni spis. Zato se je sodilo, da se ta predloži zbornici okoli 6. junija. Predčasna objava v nemških listih pa je poučila, da ne koristi varovati tajnost.

Angleški general — avstrijski delegat.

PARIZ, 19. Med nemškimi delegati na mirovni konferenci se nahaja tudi delegat za vojne ujetnike: angleško-egiptovski general von Slatin Pascia. Do svojega 20. leta je bil v angleški službi in je pomagal generalu Gordonu v upravi Sudana. Napisal je l. 1895., po svojem ujetništvu, knjigo Fire and Sward in the Sudan (Ogenj in železo v Sudanu). Sedaj je višji general v angleški vojski. Sin Rudolf Karl von Slatin Pascia, — to je njegovo ime brez drugih titulov — rojen v Avstriji l. 1857., je kot sedemnajstleten mladenič odšel v Afriko, v Sudan, kjer je preživel večji del svojega življenja. V društvu s preiskovalcem von Hengkinom je dospel ob Nilu v Kortum ter je nadaljeval svojo pot do Dar-Nuba. General Gordon, takrat gubernator ekvatorijalnih dežela, mu je ponudil svojo zaščito in prijateljstvo. Povrnivši se v Avstrijo, je vstopil kot poročnik v pešpolk nadvojvode Rudolfa. Malo po svojem imenovanju je dobil pozivo od generala Gordona, ki mu je obetal sijajno bodočnost ob svoji strani. Slatin se je poslovil od avstrijske vojske in je postal darski gubernator, potem pa glavni darfurski gubernator, z nazivom egiptovskega bega. Med Mahditovo revolucijo se je boril 2 leti, da bi v svoji deželi obdržal angleškoegiptovsko gospodstvo; prešel je tudi k islamski veri, da bi dobil več vpliva pri svojih podanikih, toda moral je kapitulirati vsled poraza generala Hicksa. Mahdi ga je interniral, ker je upal do bo ž njegovo pomočjo sklonil generala Gordona, ki je branil Kartam, da se vda. Toda, ko se je Slatin branil, je Mahdi zelo okrutno žnjim postopal. Slatin se je moral prigibati, da stopi nanj Mahd, ko je hotel zahajati konja, a potem ga je Mahdi dal zvezati in zapreti. Nekega jutra v januarju 1885 mu je Mahdi ukazal, da nosi glavo generala Gordona. S pomočjo Gordonovega naslednika se mu je po enajstih letih posrečilo uteči iz ujetništva.

Mirovni pogoji za Nemško Avstrijo.

CURIH 19. Z Dunaja se poroča, da »Neue Freie Presse« objavlja pogoje, ki se predlože Nemški Avstriji. List pravi, da je izvedel te pogoje od neke visoke francoske diplomatske osebe. Pogoji so naslednji: Nemška Avstrija mora ohraniti svojo lastno neodvisnost in nevtralnost. Nemško Avstrijo bodo tvorile vse nemške pokrajine bivše monarhije izvzemši Tirolsko južno Brennerja, nemško Češko ter del južne Štajerske in Koroške. Edina teritorijalna koncesija, ki se ji dovoli tudi v slučaju, da se slovesno odreče zedinjenju z Nemčijo, bo pravica do ljudskega glasovanja na južnem Moravskem in zapadnem Ogrskem. V gospodarskem pogledu pa se bo bolje ravnalo z Nemško Avstrijo. Plačala ne bo nikakšne odškodnine, dovoli se ji za zboljšanje valute posojilo ene milijarde kron ali še več in dolgoročni krediti za dobavo sirovin. Dolgovi bivše monarhije se razdele sporazumno med države, so nastale iz bivše monarhije.

IZ FRANCIJE.

Volilna pravica ženk.

PARIZ, 19. Zbornica je zopet začela z razpravo o načrtu zakona, ki gre za tem, da tudi ženske dobe volilno pravico. Večina govornikov se je izrekla za tak načrt. Predsednik komisije za splošno volilno pravico, Varenne, je posebno opozarjal, da se je v Skandinaviji upravna ženska volilna pravica izvrstno obnesla. Tudi Francija da je zrela za tak poizkus, da se politične pravice raztegnejo tudi na ženske. Bivši minister mornarice Augagneur je pa izražal pomisleke. Zbornica je s 330 glasovi sklenila preiti v podrobno razpravo. Ali nevarnosti za volilno reformo niso še odpravljene. Načrt je šel sedaj v senat, ki je v komisiji, ki naj prouči načrt, izvolil večinoma može, nasprotne reformi kakor je predložena. Minister za notranje stvari Pams je izrazil željo, da bi senat izpremenil besedilo zbornice, ker da se ne da izvesti.

IZ NEMČIJE.

Zgodovinski teden za Nemčijo

CURIH 19. Nemški listi pravijo, da bo ta teden historičen teden. Glavna vprašanja dnevnega reda so ta-le: podpis mirovne pogodbe s strani Nemčije, izročitev mirovnih pogojev Avstrijcem in rešitev jadranskega, turškega in kolonijalnega vprašanja. Nemški protinačrt bo predložen v obliki velikega memorijala, razdeljenega na dva dela: v prvem se proučavajo vprašanja s splošnega gledišča, a v drugem s posebnega gledišča. Listi pišejo, da je sestava tega memorijala dosegla popolno strinjanje s strani vlade in delegacije. Delegacija je prve dni minulega tedna poslala protinačrt v Berolin. Od minulega četrtka do včeraj so v Berolinu živahno delali, da bi dodali načrtu modifikacije, ki jih je vlada smatrala za primerne, a na včerajšnjem sestanku med Brockdorffom in nemškim trgovinskim ministrom, Wisselom, so bile načrtu dodane še zadnje modifikacije. Grof Brockdorff-Rantzau bo dospel v Pariz v ponedeljek večer, pa je zato mogoče, da se mirovni protipredlogi predlože zaveznikom že v sredo. Glede podaljšanja roka za nemški odgovor vlada v Nemčiji še precejšnja negotovost. Oficijelni listi trdijo, da delegacija ni še predložila tozadevnega direktnega vprašanja, ter da ga brzkone predloži jutri. V Nemčiji upajo, da ententa dovoli še nekaj dni podaljšanja. Ministra Giesbert in Landsberg, ki sta bila zadnje dni v Berolinu, sta že odšla v Versailles. V odsodstvu treh glavnih delegatov nemške delegacije v Versaillesu, je prevzel predsedstvo četrti delegat, Leinert. Za nocojšnji večer je sklicana v Berolin glavna mirovna komisija nemške narodne skupščine. Gotovo se priobči komisijnim članom protinačrt, o katerem se je govorilo. Medtem tava nemško časopisje po nestalnih poteh, ter ne zna, kakšne namene ima pravzaprav Nemčija. Kabinet se še vedno bavi z referendumom, v slučaju da bi ententa ne hotela spremeniti svojih pogojev: toda tudi v tem pogledu se ni še ničesar določilo. Tudi druge komisije narodne skupščine ne poslujejo. Zastopniki mislijo samo na Versailles, ker znajo, da je brezpomembno razpravljanje o kontributih, o finančni bilanci in o državnih davkih, dokler ne bo ratificirana mirovna pogodba.

»Vorwärts« piše v nekem članku danes zjutraj, da bo nemška vlada, če se ententa izrazi pripravljena da spremeni mirovno pogodbo v smislu nemškega protinačrta, brzkone podpisala mir; v nasprotnem slučaju pa ne. Medtem, če Nemčija vzkrati podpis, ni še rečeno, da se mora ovreči vsako upanje sprave; sprave; toda dokler ne bo tudi ententa tega mnenja, bo Nemčija imela vsaj tolažbo v misli, da ne bo pomagala demoraliziranju vseh evropskih narodov. — Pacifistične zadruge in sindakatski zastopniki se izražajo odločno za odklon podpisa.

IZ RUSIJE.

Boljševiki zospodarji vse Ukrajine.

BASEL, 19. Z Dunaja poročajo: Brzojavka iz Varšave poroča: »Gazeta Polska« objavlja pojasnila nekega poljskega častnika, došlega v Varšavo iz Kijeva, kjer je vodil poljsko vojaško misijo. Ta častnik pripoveduje, da je — izvzemši okraje Luck, Rovno in Ostrog in dele okrajev Žitomir in Kovel — vsa Ukrajina v rokah boljševikov. Glavni stan generala Petljure se je nahajal v Rovnu, ali isti general sam se je pridružil boljševiški vladi. Hetman Oskilov, poveljnik ukrajinske vojske, je z majhnim številom častnikov prešel v poljsko vojsko. Čete da so vdrle v vzhodno Galicijo in korakajo proti Tarnopolu, da dosežejo stik z madžarskimi rdečimi četami. Kijev je bil prepuščen boljševikom brez vsake brambe. Oblasti da so združene v rokah ljudskega komisarja, Rakovski, Lenjin in Trockij da se tudi nahajajo v Kijevu. (Če so te vesti resnične, potrjalo naše uverjenje, ki je vedno zastopamo, da bodo razbiti deli Rusije zopet stremili k združenju — seveda v drugačnih oblikah, nego so bile one carističnе Rusije. To naše uverjenje sloni na dejstvu, da zgodovina, vera, narodno čustvovanje, tradicije in skupni interesi silijo k zopetnemu združenju. Brest-litovski mir, ki naj bi ločil Ukrajino od ostale Rusje, je bil pač le udarec v prazno. Prip. ured.)

Predsednik Braziliske republike v Rimu.

RIM, 19. Včeraj je dospel semkaj predsednik Brazilske republike Epitacio Pessva z ženo, hčerjo in spremstvom. Snoči je bil v Kvirinalu svečan obed. Kralj in predsednik sta izmenjala oficijelne napitnice. Danes ob 5 popoldne je bil v senatu svečan sprejem predsednika Brazilske republike v čast. Predsednik senata Bonasi je izpregovoril nekoliko besed v pozdrav. Nato je govoril predsednik zbornice Marcora in odgovoril mu je predsednik Brazilje z govorom, ki so mu živahno pritrjevali.

IZ POLJSKE.

Politični položaj.

VARŠAVA, 19. Ministrski predsednik Paderevski je v komisiji deželnega zbora za vnanje stvari obrazložil politični položaj. Komisija je nato razsežno razpravljala o teh izjavah, posebno, kar so tiče ozemelj vzhodne Poljske.

IZ MADJARSKE.

Program tretje internacijonale.

CURIH, 19. Te dni so nekateri listi raznašali vest, da se je ustanovila v Aradu nova vlada, sestavljena od grofa Julija Karolyja in grofa Pallavicinija, ki so znani reakcijonarci iz Wekerlovih časov. Združili da so se proti budimpeštanski vladi, da jo strmoglavijo. Sedaj pa javlja »Centralna agencija« — ki je pa znano tendencijozna — z Dunaja, da je doznala od ogrskih emigrantov, da je ententa predstavitelje vlade v Aradu povabila v Pariz kot zastopnike Ogrske. Ista agencija poroča tudi o novih krutostih vlade Bele Kuhna proti takozv. in novih aretacijah v masah. »Ogrska oficijozna agencija« pa poroča o zanimivem govoru Bele Kuhna o izpremembah v programu socijalistične stranke, ki jej mora biti vedno v podlago Erfurtski program, ali naglašujoč revolucijonarni program delavskega gibanja. Tretja internacijonala — je rekel Kuhn — mora imeti edinstven značaj in vsak program stranke mora izrecno potrjati, da tretja internacijonala in temeljno načelo stranke nimata nič skupnega z drugo internacijonalo. Tudi diktatura proletarijata bi tudi naša stranka zatiranja, ali Bela Kuhn hoče za vedno onemogočiti izkoriščanje delavskega razreda. Razredni značaj te diktature proletarijata bi bil samo prehoden stadij, katerega trajnost bi bila odvisna od napredkov mednarodne revolucije. Vse porabne elemente stare birokracije bi trebalo izkoristiti. Ves proletarijat se mora udeleževati na najrazsežnejši način uprave pravice. Vsako odgovorno mesto treba zasesti po natečaju in samo za kratek čas. Meže politične karijere je odpraviti. Pravica samoodločbe je fikcija: edino le odprava narodnih mej bi mogla rešiti vprašanje. Boljševiki da so tudi protimilitaristi, ali morajo imeti vojsko, da zrušijo druge vojske. Ti vojski da je namen, da preprečа notranjo in vnanjo protirevolucijo. To so glavne črte reforme socijalističnega programa, kakor jih označa komisar Bela Kuhn.

Protirevolucijonarni poizkusi.

BASEL, 19. Z Dunaja poročajo: »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da se veliko število ogrskih političnih mož, ki se nahajajo sedaj na Dunaju, v kratkem poda v Szegedin, da se stavijo na razpolago novi vladi, ki se je že premestila iz Arada v Szegedin. Te osebe so trdne nade, da se jim brez pomoči entente posreči napraviti konec boljševiškemu gospodstvu. Vlada v Budimpešte, ki se je sestavila sedaj, nima namena za državen prevrat v realističnem smislu.

IZ ITALIJE.

Demisija Salandre in Salvago-Raggija.

RIM 19. Agencija »Volta« poroča, da je Salandra določil dan nekaterih predavanj o upravnem pravu na rimski univerzi. To bi se strinjalo z njegovim namenom, da se ne povrne v Pariz in z vestjo o demisiji, ki jo je baje predložil skupno s senatorjem Salvagio-Raggijem, demisijo, v kateri se odreka časti delegata na mirovni konferenci. Agencija »Volta« pravi, da se morate demisiji pripisati v glavnem dejstvu, da se je, vsled novih metod delovanja na mirovni konferenci, omejilo sodelovanje delegacije samo na vladne načelnike in ministre zunanjih stvari. Delovanje drugih delegatov se je baje omejilo samo na kakšno razjasnitev ministrskemu predsedniku in ministru zunanjih stvari, ki sta edina pooblaščena da zaključita važnejše odločitve in ki edina prevzameta odgovornost pred državnim parlamentom. Demisiji, zaključuje agencija »Volta«, niste bili sprejeti, da se izogne mnenju, da ste bili provzročeni po kakšnem nesporazumu med italijansko delegacijo z ozirom na vsebino Wilsonove poslanice, katero je cela delegacija morala odvrniti z absolutno enoglasnostjo.

Italijanski ministrski svet.

RIM, 19. Včeraj se je sestal v palači Braschi ministrski svet. Colosimo je obvestil tovariše o položaju, kakor se razvija v Parizu, in o delovanju italijanske delegacije. Delovanje zastopnikov Italije naleta še na znatne težave; vendar se pričakuje skoro zaključnega sporazuma. Za torek je zopet sklican ministrski svet, ki bo — kakor se zatrja — velike važnosti.

Proti hegemonijam — starim in novim!

Povodom obletnice vstopa Italije v vojno — 24. maja — je objavil list »L'Italia del Popolo« naslednje pismo, iz peresa Leonida Bissolatija:

»Ne bi moglo biti boljše prilike, nego je ta velika obletnica, da vam povem, mladi prijatelji Italije, svoje občudovanje na veliki vaši vnemi, s katero ste se in se borite v tako teških urah za sveto našo stvar.

Je to obletnica, ki se vrača ob veliko hujših nevihtah in bojaznih, nego so bile v letih vojne. Tedaj je bil problem, četudi težak, vendar kaj enostaven: ali zmaga, ali smrt! Danes, ko smo zmagali, se moramo vprašavati: Ali se moramo odreči ideala, radi katerega smo bili ponosni, da je naša Italija napravila ponosno ponudbo svojih žrtev in svoje boli — in gledati, kako umira ta ideal?

Ideal ni nič drugega, nego smisel resničnosti, ki se obnovlja: anticipirana zavest o tem, kar mora biti resničnost jutrišnjega dneva. Torej: vkljub vsem razočaranjam te ure, občutimo gotovost, da pride tak jutrišnji dan, ko se uresniči naš ideal, kajti vojna je ustvarila fatalno in neizogibno potrebo uresničitve njegove.

Izjalovljen je poizkus Nemčije po svetovnem gospodstvu: ista Nemčija sama je osvobojena od gospodstva fevdalnih kast; zrušena je država Habsburžanov; strt carizem za vedno; odgnani manjši carji in podrto je monstruozno gospodstvo turško. Narodom se bliža čas, ko bodo direktni gospodarji svoje usode in tudi odgovorni zanjo — tako v notranjem, kakor v mednarodnem življenju. »Naša« vojna je torej imela in rešila zgodovinsko nalogo, da osvobodi in preorje zemljo starega sveta, da jo razorje globoko, da bo v nje brazdah mogla kliti nova žetev.

Italija, ta velikodušna sejalka velikih idej, se je — mislimo mi — mogla in morala postaviti narodom na čelo za to delo obnovljanja človeštva v pravičnosti in miru! Ostala pa je kot rep male gruče vlad, vec ali manje sokrivih, ki mečejo v nove brazde staro seme požrešnosti in zatiranj, od koder bi se vojna nadaljevala. In tako smo mi zopet tu, da nadaljujemo, enostavno nadaljujemo, svoje delo, ki smo je zapričeli v maju 1915. In kakor smo je začeli tedaj, tako je nadaljujemo danes v imenu Italije; to je: za naše pravice, ki morajo biti sestaven del pravice za vse narode!«

Tudi ta izvajanja pričajo, da je Bissolati posebna, markantna, izklesana osebnost v političnem življenju Italije, da ni mož, ki slepo porablja stare šablone in se peha po strminah starih, izhojenih in v sedanjih časih nerabnih poti; da je marveč mož novih sodobnih idej ter da išče in navaja svoje učence na nove poti, tlakovane z novimi sodobnimi idejami, ki edino morejo dovesti do velikega cilja: da bodo vsi narodi skupno tvorili pravico za vse, ko bodo vsi graditelji svobode in neodvisnosti in čuvarji sadov, ki jih poražate!

Ne da ne bi bil to mož — Italijan z živim nacijonalnim čutstvom. O ne! Bissolati čuti, misli in dela nacijonalno. Nikdo ne želi boljega, nego on, veličine svoji Italiji in sreče in blaginje svojemu narodu! Čuti italijansko, ali čuti tudi človeško! Pred vsem pa — in to mu daja veliko prednost pred povprečnimi politiki stare šablone — se zaveda, da sreča naroda, ako naj bo trajna in zavarovana, mora biti sestaven del sreče in zadovoljstva skupnosti narodov!

In naravno je, da mož, ki tako globoko misli, tako intenzivno čuti, in tako bistro ra-

---

PODLISTEK

Nikolaj Sevirjov.

Ruski spisal M. Arcibašev. — Poslovenil M. A—č.

Instiktivno sledeč tem mladim glasovom je Sevirjov prispel skupno z množico v ogromno gledališče. Nekdo ga je porinil k vhodu v prvo nadstropje. Gledališki sluga v rdečem fraku z zlatimi našivi ga je hotel ustaviti, toda bliskov divjih oči se prestrašil in gruča tujih ljudi ga je odrinila. Tako se je posrečilo Sevirjovu, da je dospel v ozek hodnik. Hiteč mimo garderob, rdečih slug in krasno oblečenih dam je ubežal Sevirjov v prvo prazno ložo, ki je bila prevlečena z rdečim baržunom in opremljena s pozlačenimi stoli. Skoro nezavesten je naglo zapahnil vrata, postavil pred nje divan ter povesil izmučene roke. To je bil torej konec.

Razločno je slišil, kako je nekdo na hodniku razburjeno vpil:

»Na galerijo... videl sem ga... na galerijo...«

Nekdo je hotel odpreti vrata; toda v istem trenutku je postalo temno v gledališki dvorani, zagrinjalo se je s tihim šumom dvignilo in na odru se je prikazal živo razsvetljen zelen vrt, v katerem so se gibali vsakovrstni ljudje, oblečeni v zlate, rdeče in svitlomodre obleke.

Kar se je potem zgodilo, je najboljše, če primerjamo z vrtincem.

V prvem trenutku je Sevirjov razločeval le morje človeških glav, v megleni daljavi izginjajoča nadstropja in nerazločne lise. Začetkoma ni niti razumel, da se nahaja v gledališču, da se je pričela predstava in da so one čudne postave, ki beže po odru in mahajo z rokami, gledališki igralci.

Z nepopisnim strahom kakor do smrti preganjan volk je gledal okrog sebe. Kaj vse je doživel ta dan: beg, preganjanje, smrtne nevarnosti, pred njim neizogibna smrt, — vse to ni bilo niti v najmanjši zvezi s to množico ljudi, poslušajočo v svečani tišini, s temi golimi pleči, fantastičnimi dekoracijami in mnogobarvnimi svetiljkami.

Z divjo, sapo mu jemajočo silo se mu je vsilila misel, da je to istina, poleg katere grozovito ogromnost njegovih bolesti nihče ne upošteva. Kakor bi se ne bilo nič pripetilo se je zopet dvignilo zagrinjalo, kapelnik je mahal z rokami, pevka z rumeno lasuljo je stopila na oder in razprostrši roke začela peti, tiho, sladko, svečano, kakor bi bila v cerkvi. Njega bodo iskali, ga našli, prijeli in v prvih urah ob zori obesili, med tem ko se bo vse tukaj po kratkem premoru podalo k počitku. Godba se je oglasila iznova in smehljajoči ljudje so zopet z napeto pozornostjo poslušali. Tisoč glav se je nagnilo, krasen glas se razlega, gola ženska pleča trepetajo sladkosti in potem nastane bučeče ploskanje...

Samo kratek trenutek je vstajalo v njegovem razgretem duhu nekaj gorostasnega, takoj potem se je zopet podrlo. S skremženim obrazom, razmršenimi lasmi, zamazanih obličjem in žarečimi očmi se je Sevirjov nagnil daleč iz lože, iztegnil roko in streljal naravnost, brez merjenja, v sredo množice mirnih in nič slutečih človeških glav.

Nepopisen krik je bil odgovor. Visok pevski glas se je kakor odtrgal, neznanska množica je planila s sedežev, nepopisen hrup in glušeče kričanje je nastalo na vseh straneh. Sevirjov je zagledal več tisoč vsled brezmejnega strahu skremženih človeških obrazov, obrnjenih proti njemu, in z neverjetno slastjo, toda že zavedno in s preudarkom je streljal naravnost v množico, kjer je bila ta najbolj gosta.

Neprestano pokanje strelov je nadkriljevalo divje vpitje. Kakor bliski so zadevali streli iz gladke brovningove cevi. Kroglje so vrtale v vrste klopi, v človeške hrbte, ki so bili upognjeni vsled paničnega strahu, in v noge bežečih. Iz vsega vpitja se je slišalo histerične izbruhe ženskih glasov. Neki debeli gospod je obstal med ozkimi vrati svoje lože in spuščal tanke, pretrgane, živalske glasove. Med vrati so se ljudje medsebojno dušili, trgali so ženskam obleke raz teles, podirali na tla elegantne, fino zraščene dame in jih bili s stisnjenimi pestmi brezobzirno v obraz, v prsi in hrbet.

Neznanski hrup, nepopisno zmešnjavo pa je obvladoval brovning Sevirjova, ki se je maščeval ves v mrzlem, brutalnem veselju za nešteta poniževanja, za prestane muke in za brez svoje krivde žrtvovano življenje.

Končno so vlomili vrata v ložo, Sevirjova prijeli in ga vrgli na tla.

Ko so ga premagali in ga redarstveni uradniki s svojimi samokresi spravili v kot, so mu žarele oči v zavesti zmage, ki ne pozna nobenega usmiljenja.

Iz daljave, iz gledališke dvorane in iz hodnikov pa je prihajal na njegova ušesa hrup, kakor bi padala lavina. Kakor daleč je mogel videti, povsod se je prerivala množica, ki je vrgla od sebe vse človeško in je bila kakor velikanska čeda divjih živali.

Odnesli so debelega gospoda, za katerim se je vlekel po tleh krvav frak. Dva moža sta podpirala damo v svetlomodri, globoko izrezani obleki, voščeno bled obraz je kinil na prsi, v kodrih svojih razmršenih las je imela zlomljeno lilijo.

Sevirjov je gledal preko cevi proti sebi obrnjenih črnih samokresovih cevi in je videl zlomljeno lilijo, kakor tudi kot svila mehke, izbranemu uživanju namenjene, sedaj okrvavljene krasne ženske prsi.

Vpili so nad njim, tresli so ga; toda Sevirjove oči so ostale mrzle in trde; z nepojmljivim izrazom so zrle predse, kakor bi videle nekaj, česar ne vidi razen njega nikdo, res nikdo.

(Konec.)

zumeva potrebe sedanjosti za vsak narod: da tak mož resno misli tudi z zastopanjem in izvajanjem svojih idej. Bil je minister — socijolog, kakršnji nimajo še velike besede v oficijelnem svetu. Tudi na visokem mestu je ostal samosvoja osebnost, čuvar in glasnik svojih idej. In ko je videl, da ne more ostati, ne da bi žrtvoval na svojih naziranjih, je — šel!

Zato so nam njegove besede vsikdar dragocene in v tolažbo. Kakor so te-le: «V imenu Italije nadaljujemo za svoje pravo, ki mora biti sestaven del prava vseh!

Z vso jasnostjo in rezkostjo je Bissolati izražal svoje ideje in sodbe tudi v mednarodnem razgovoru s poročevalcem lista »Giornale del Popolo«.

Obsojal je pogodbo, ki jo hočejo nariniti Nemčiji. Ne more se zahtevati, da bi si narod nadel ogromno delo, da odškoduje dežele, ki jih je napadel in opustošil, če mu pa obenem zapirajo vire, iz katerih bi dobival surovine in sredstva za delo!

Ne moremo pričakovati, da bi se ta narod iskreno pridružil »Zvezi narodov«, če mu pa v trenutku, ko ga sprejemajo, narekajo prepovedi, kakor je ona glede Nemške Avstrije, katera prepoved naravnost v sovraštvu krši tisto temeljno načelo, na katerem naj sloni Zveza narodov!

Ali — pravi Bissolati — ni smeti obupavati radi tega: iste sile, ki so ustvarile vojno, to je: moralične sile, ki jih je pridobila splošnost, bodo izvajale svoj vpliv neodklonljivo.

Želel bi, da bi bila Italija tolmač teh sil. Kajti ona da je posebno pozvana v to po načinu in okolnostih, kakor je vstopila v vojno, a tudi zato, ker bi bilo to v nje lastnem interesu.

Le pomislimo — kliče Bissolati doslovno: Če bi bila, mesto da je solidarna s tistimi, ki so zapustili brazdo svitlih moraličnih načel, ta načela razobesila kot svojo borbo, ne le da bi se bila ovila z idealistično avreolo kot sprednja straža gibanja narodov, marveč bi bila tudi sebe zavarovala pred ustvarjanjem novih hegemonističnih zatiranj, ki jej groze danes z osamljenjem. Naj se izvrše podrobnosti teritorijalnega vprašanja kakor hočejo, resnična in velika nevarnost, grozeča Italiji, je v tem, da se nahaja oddaljena od narodne varnosti in svobode, ki si jo je hotela zagotoviti, ko je nastopila proti monstruoznemu načrtu germanskemu. To je: v nevarnosti, ki je slična oni, v kateri se je nahajala, ko je bila v trozvezi! — Mečejo nam — zaključuje Bissolati — v obraz očitanje, da smo ideologi — odrekanja. Resnica je, da hočemo odvrniti nevarnost, ki danes grozi. Na konferenci bi bili mogli biti v opoziciji tudi iz globoke duše množic z duhom neodvisnosti. Zgodilo bi se nam bilo, kakor se dogaja vsem opozicijam, ki imajo jasne ideje o svoji nalogi in trdno voljo za nje rešitev: ne bi bili dobili naklonjenosti in milosti, pač pa pripoznanje naših pravic!

Domače vesti.

Smrtna kosa. Predvčerajšnjim popoldne je umrl tu pomorski kapitan Ivo **Cvitanić**. Pokojnik, Dalmatinec, si je — da-si je večinoma živel v tujem svetu, — ohranil živ naroden čut in zvestobo svojemu narodu. Bil je visoko čislan v tukajšnjih hrvatskih krogih. A imel je znanstva tudi v srbskih in slovenskih. Bodi mu ohranjen blag spomin!

Stavka občinskih nameščencev. Predvčeranjim ob 12 se je začela stavka občinskih nameščencev. Vzrok stavke je bil: Že minulega januarja je predložila zadruga občinskih nameščencev mestnemu svetu memorijal, v katerem je zahtevala izplačevanje temeljnih plač in vojnih doklad v razmerju: koliko kron, toliko lir. Mestni svet je odgovoril na memorijal, da bo občina izplačala svojim nameščencem takšne plače, ki jim bodo omogočile da urede svoje življenje kakor pred vojno, in sicer se bo ta zboljšana plača izplačala od 1. januarja t. l. Po dolgem računanju je mestni svet zaključil da plača občinskim delavcem, učiteljem in uradnikom plače v lirah, enakoveljavno s kronami, toda vojne doklade se izplačajo učiteljem in uradnikom samo po 40%, in to samo od 21. aprila dalje. Po energičnem protestiranju so se 40% doklade zvišale na 70%, toda pod pogojem, da da Gubernatorat potrebne fonde na razpolago. Zadruga je, da se izogne konfliktu, po katerem bi bilo prizadeto vse tržaško delavstvo, sprejela 70% vojne doklade, a je koncem aprila predložila mestnemu svetu memorijal, na katerega bi ta moral odgovoriti do 15. majnika, v katerem je zahtevala med drugim, da se uradniške in učiteljske doklade izenačijo, da se vsem tistim, ki dobivajo mezde ali plače, določi pri izenačbi enaka procentna izguba na njihove celotne plače, in to radi tega, da ne trpijo prevelike škode nižje kategorije, — ali naj se tem nižjim kategorijam prizna doklada, ki odgovarja njihovim izgubam v primeri z izgubami boljše plačanih kategorij; vpokojencem naj se začasno izplačajo vsi njihovi dohodki enakoveljavno z lirami. — V prvi dekadi t. m. je neka občinska naredba opozarjala učitelje in uradnike, da se smatrajo 30% vojne dok., plačane za majnik, plačane kot predujm, v slučaju da vlada ne odobri teh stroškov. Z druge strani je zadruga doznala, da je apr. komisija stavila nameščencem pri šolskih obednicah pogoje, ki nikakor niso odgovarjali niti najmanjšim potrebščinam, ter jih s 30. junijem odpustila. — Vsled tega, da ni zadruga do določenega dne dobila nobenega odgovora na svoj memorijal, je 16. t. m. svet poverjenikov po dolgi diskusiji sklenil, da začne 18. t. m. stavko, kateri se je nameravala zadruga na vsak način izogniti, če bi bila dobila od mestnega sveta zadovoljiv odgovor, in bi se mestni svet bil pobrigal da pravočasno ukrene potrebno, da dobi od tržaškega Gubernatorata potreben denar. — Stavka občinskih nameščencev se je vršila v redu in mirno. Včeraj zjutraj je dobil upravni odbor občinskih nameščencev odgovor župana Valeria, v katerem se sicer ne sprejemajo vse točke memoriala, toda včeraj opoldne se je vršila nujna seja komisije delavske zbornice, katera je izjavila, da se stavka bliža željeni rešitvi. — Za stavko se je interesiral tudi kr. gubernatorat, ki je včeraj izdal naslednjo naredbo: 1) Upravitelji, delavci, uradniki in drugi nameščenci pri mestni plenarni in elektrarni, ter mestnem vodovodu, se morajo v 18. urah od 20. t. m. povrniti na zapuščeno delo. 2) Prestopniki se lahko takoj aretirajo in oddajo vojnemu sodišču tega kr. gubernatorata, ki je pristojno za te prestopke. Določena kazen, je zapor do petih let. 3) Isti kazni zapadejo tisti, ki se sicer v omenjenem roku povrnejo na delo, toda ne delajo z navadno vnemo in pridnostjo, ter tisti, ki bi hujskali ali na kakšensibodi način pomagali, da se prepreči čim hitrejši začetek omenjenih javnih del. (Podpisan): kr. gubernator: F.to Petitti. — Ker je občina sprejela skoraj vse zahteve občinskih nameščencev, so leti včeraj popoldne sklenili da se povrnejo na delo. Poverjeniki so na večerni seji vzeli z zadoščenjem na znanje, da se je dosegel uspeh s pomočjo in solidarnostjo vsega tržaškega delavstva.

G. Milan Skrbinšek, režiser našega gledališča, bo, kakor čujemo, v kratkem zapustil naše mesto. Ni nam še znano, kam bo pravzaprav šel, ker bi ga povsod radi imeli. Ravno smo doznali, da ga vabijo v Sarajevo, v Zagreb, v Ljubljano in Maribor, povsod kot režiserja in prvega karakternega igralca. Res težka odločitev! Prepričani pa smo, da bo gospod Skrbinšek storil svojo dolžnost in z vsemi silami pomagal našemu napredku, kamorkoli naj pride. Toda tukaj ga bomo zelo pogrešali!

Narodno gledališče v Ljubljani proslavi dné 23. maja 1919 jubilarni večer svojega neumornega člana g. Antona Cerar-Danila, ob priliki njegovega štiridesetletnega umetniškega delovanja, s prireditvijo Schönherrjeve komedije življenja »Zemlja«. Jubilant g. Anton Danilo ima nebroj neprecenljivih zaslug za razvitek ljubljanskega gledališča. Z neumorno agilnostjo in vztrajnostjo je stal vso dobo svojega nepreglednega delovanja kot umetnik in režiser ob strani domače Talije, in niti preteče krize niso upognile njegove volje služiti temu kulturnemu narodnemu svetišču v svoji ljubljeni domovini. Mi, tržaški Slovenci, bomo pa na ta dan v duhu z umetnikom, ki je tudi na našem odru služil naši stvari.

Ljubljansko gledališče bo angažiralo za bodočo sezono gg. Josipa Rijavca (zagrebška opera), Julija Betteta (dunajska dvorna opera) in g. Bučarja (prej na Nemškem). Dr. Pavel Golja, dramaturg, je dobil povabilo, da prevzame režijo za prihodnjo sezono.

Javna trgovska šola v Gorici javlja, da se otvoritev zavoda vrši dne 25. majnika ob 11 predp. v poslopju na trgu Rota, in da se pouk v vseh dnevnih tečajih začne dne 26. majnika, ob 8 predp. Pouk v trgovsko nadopolnilni šoli se začne dne 26. t. m., ob 5 pop. K svečanosti otvoritve se vabijo tudi starši (zastopniki) učencev. — Ravnatelj: prof. Avg. Vierthaler.

Poverjeniki vpokojencev vseh kategorij imajo mujno sejo v Delavskem domu, dne 22. V., ob 6'30 pop. Naj nihče ne manka!

Zgodovinske reminiscence, ki imajo sedaj svojo aktualnost. Pišejo nam: Crnojevići so bili srbska plemenitaška rodbina, ki so ob propadu srbske države v 15. stoletju v gorovju Črnegore in bližnjem obmorju ustanovili malo kneževino ter se vzdrževali tam proti Turkom s pomočjo Benečanov... Sina Ivana Crnojevića, utemeljitelja cetinjskega samostana (1465—90) — Jurja sta v letu 1465. pregnala njegova brata Stefan k turški veri prestopivši Skenderbeg. Jurij je bežal v Benetke, kjer so njegovi potomci izumrli l. 1636. Skenderbeg je upravljal deželo do začetka 16. stoletja kot turški namestnik. Iz te rodbine je izhajal srbski patrijarh v Peči, Arzenije III. (1683—1706) rodom Črnogorec. Podpiral je **Benetke in Avstrijo** v njiju vojnah proti Turkom ter se je, ko so se avstrijske čete umeknile iz notranjosti Srbije, l. 1690. — po volji cesarja Leopolda I. — baje s 1690 srbskimi rodbinami preselil na ozemlje med Donavo in Tiso, kjer so priseljenci zadobili narodne pravice in privilegije, postavivši temelj sedanjemu srbskemu prebivalstvu na južnem Ogrskem. Arzenije je umrl na Dunaju l. 1706. Smrtne ostanke njegove so prepeljali v Krušedolski samostan v Sremu. — Zgodovina se baje ponavlja, ali — kakor pravijo drugi — obnavlja, ali včasih v zelo čudnih in usodnih posledicah. Vladar Ogrske je povabil one srbske rodbine na južno Ogrsko ter jim podelil narodne pravice in privilegije. Poznejša oficijelna Ogrska jim je odtegnila vse narodne pravice, jih narodno uničevala ter jim dušila celo kulturne institucije, ki so jih ustanovili in vzdrževali z lastnimi žrtvi. Patrijarh Arzenije je podpiral Benečane in Avstrijce v njih bojih proti Turkom in oni so podpirali njega. V tej vojni ste bile Srbija in Črnegora istotako sovražnici Turkov in zaveznici Italijanov, ali obenem tudi — sovražnici Avstrije. Obenem pa se med dinastijama Črnegore in Srbije odpira prepad, ki ga bo menda težko več premostiti...! Čudna so pota razvijanja zgodovine!

Slovensko gledališče. Jutri, v četrtek ob 8 zvečer se uprizori prvič v sezoni kot peto delo in dvanajsta predstava v ciklu izvirnih slovenskih dram Etbin Kristanova drama v petih dejanjih »Samosvoji«. Naslovno vlogo igra g. Sila, drugo glavno moško vlogo, kmeta Komarja, pa g. Simenc. V soboto, dne 24. t. m. ob 8 zvečer je druga premijera v tem tednu Schönherrjeva drama v treh dejanjih **»Žena vrag«** v prevodu g. Skrbinška. Ta efektna petdejanska drama je vzbudila svoj čas, ko je šla svojo triumfalno pot čez vse velike in manjše nemške odre mnogo čisto izvanrednega zanimanja. Vprizorila se je tudi že na drugih slovanskih odrih, že na slovenskem dozdaj še ne, in stopi tako v Trstu prvič pred slovensko občinstvo. Po »Žena vragu« je zadnja noviteta v sezoni I. Cankarjevi **»Hlapci«**, ki se vprizori kot II. benefična predstava angažiranega ansambla. — Prodaja vstopnic za četrtkovo in sobotno predstavo med 9—12 in 3—6. V nedeljo, dne 25. t. m. sta dve predstavi, popoldan ob pol 3 **»Pohujšanje v dolini šentflorjanski«**, zvečer ob 8 **»Žena Vrag«**.

Promet v tržaški luki. Pripluli: »B. Bruck« in »P. Hohenlohe« iz Benetk; odpluli: »Candiano« v Raveno, »Fratelli Bandiera« v Pulo, »Rescia! Pasha« v Carigrad, »Elektra« v Solun.

Prodaja kuriva. Sladko ogljе (10 kg na rdečo izkaznico) se bo prodajalo dne 21. V. po 52 lir. stot. kg v naslednjih prodajalnah: Stara mitnica: 5101—5200 (36) Bosco 32, 5201—5310 (36) Alfieri 15. — Koks (20 kg na rdeče izkaznice) se bo prodajal dne 21. V. v naslednjih prodajalnah: Stara mitnica 5311—5500 (36) Alfieri 15. —**Nova mitnica: 3751—3900 (36) Molingrande 20.**

Norec zbežal z bolnišnice. Neki ubogi norec je včeraj zbežal z bolnišnice. Videli so ga ob 5 pop. na obrežju Carciotti, ko je gestikuliral in nadlegoval ljudi. Dva karabinjerja sta ga peljala na kvesturo, odkoder so telefonirali rešilni postaji, ki ga je dala odpeljati v bolnišnico.

Darovi.

— U počast uspomene pok. pom. kapetana g. Ive Cvitanoća čarivaju supruzi Matko i Gizela Šarić L 50'— »Družbi sv. Cirila in Metoda«. Novac hrani uprava lista.

Razne vesti.

Ameriške neveste imajo večjo izbero v moških, kakor evropske, ker jih je manj. V Cincinatu se je vršila svatba, pri kateri je moral ženin obljubiti, da se ne bo z ženo nikdar prepiral in da ne bo pil opojnih pijač. Ona pa ni obljubila možu pokorščine. V Hobokenu je vzel 23letni mož 65letno starko, svojo nekdanjo dojiljo.

Poslednji posladek. Ko je eden katoliških misijonarjev potoval po Ameriki, se mu je dogodil izvanreden slučaj. Zelo mnogo Indijancev je krstil in spreobrnil. Stara Indijanka, ki je sprejela novo vero, je ležala na smrtni postelji. Misijonar je sedel poleg nje in jo je tolažil. »Ti, ki boš zdaj, zdaj zapustila ta svet, ali imaš še katero željo, ki ti jo izpolnimo?« je vprašal misijonar. »Imam, dragi sinko,« mu je dejala Indijanka. »Moj želodec hrepeni po kakem poslačku. Edino, kar me more osrečiti, bi bila glava kakega dečka. Ubili mladih dečkov so mi od nekdaj zelo prijali.« — To so prinesli časopisi. Zanimivo bo najbrž to, da so zamenjali Indijance s Hotentoti.

Avtomobilski rekord. Italijan Ralph de Palma je dosegel na obali Daytona do tedaj največjo brzino z avtomobilom, ko je prehitel eno angleško miljo v 24 sekundah, kar pomeni 240 kilometrov na uro. V teku zadnjega časa je napravil ta Italijan več avtomobilnih rekordov

Borzna poročila.

Trst, dne 20. majnika 1919.

Borza brez poslov.
Tendenca neizražena.

Tečaji:

Cosulich (Austroamericana)	715—	735
Dalmatia (Parobr. dr.)	385—	395
Gerolimich	1700—	1760
Lloyd	1075—	1125
Lussino	1700—	1760
Martinolich	500—	530
Navigazione Libera Triestina	1730—	1770
Oceania	550—	600
Premuda	650—	675
Tripcovich	605—	630
Assicurazioni Generali	16800—	17100
Riunione Adriatica	3325—	3450
Ampelea	440—	470
Cement Dalmatia	280—	320
Cement Spalato	385—	410
Čistilnica petroleja (Raff. Olii Min.)	2000—	2100
Čistilnica riža (Pilatura riso)	420—	450
Krka	375—	390
Ladjedelnica v Tržiču (Cantiere Monfalcone)	380—	405
Tržaški Tramway	225—	240

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1'—. Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2'—.

VEČ majnih hiš z vrtom, pri Sv. Ivanu se proda. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3692

SPREJME se čevljarski delavec. Farneto 33. 3693

IŠČEM dečka 14—16 let za kmetska domača dela; dobi hrano in stanovanje. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3695

VAJENEC za trgovino jestvin, deloma izvežban, se sprejme takoj. Naslov pove Edinost. 3694

OBIČAJNA PLESNA VAJA se bo vršila danes, sredo v spodnji dvorani »Narodnega doma«. Začetek ob 8'30 zvečer. — Voditelj. 3696

IZBER klobukov, beli slamnati, za birmo in vedno novomodni za dame, cene nizke. Sprejemajo se tudi naročila in popravljanje v novem modnem salonu ul. Barriera 28, III. 3665

VEČ HIŠ PRODAJA Trg. obrtna zadruga v likv. v Gorici. Kdor se zanima, dobi podrobnejše podatke v podr. Ljubljanske kred. banke v Gorici (Trgovski dom). P 148

VDOVEC, star 48 let, z lepim posestvom in državno službo, se želi seznaniti s pridno in pošteno ter izobraženo gospodično, staro od 30—40 let, katera bi imela veselje do vzgoje otrok in oskrbovanja posestva. Le resne ponudbe s sliko na ins. odd. Edinostii. Tajnost zajamčena, slika se vrne. 3288

GOSPODIČNA, 35 let stara, išče prijateljico. Ponudbe pod »Violetta« na ins. odd. Edinosti. 3677

FOTOGRAF A. JERKIČ, Trst, ul. delle Poste št. 10. Gorica, Corso št. 36 na dvorišču. P 1233

PRODASTE se 2 lepi kravi; kje pove Anton Demšar, Rakek. 3685

PRODAJAM apno ,pesek, cement, strešno opeko in razne zidarske potrebščine. Ul. Tesa 10. (3686

PRODAM takoj travnik, obdelano zemljišče z vinogradom, tri njive obsega v Žavljah pri Trstu. Anton Jerkič, fotograf, Trst, ul. Roma 24. P 111

SRBO-HRVAŠČINO poučuje gospod. Naslov pove ins. odd. Edinosti. 3668

GOSPODIČNA poučuje francoščino, nemščino in italijanščino. Ul. Guardia 10, III. 3 050 a

JAVNI PLES v Lokavcu, priredijo lokavški mladeniči dne 25. majnika na prostoru v gostilni g. Slokarja. Igra goriška sokolska godba. Se priporoča za obilen obisk. Na zdar.

POSTREŽNICO išče majhna družina za popoldanske ure. Zglasiti se je v ul. Commerciale št. 9 (čez dvorišče) III. nad., vr. št. 37. B 102

Bez druge posebne obavijesti.

†

Jučer u 4 sati po ponoći, nakon kratkotrajne bolesti, previđen Svetotajstvima umirajućih, blago je u Gospodu usnuo

Ivo Cvitanić

pomorski kapetan Dubrovačke plovidbe.

Rastužena supruga **Candida** rođena **Bolaffio**, udovljeni s novi **Petar, Bruno i Vladimir**, javljaju ovu žalosnu vijest rodbini, prijateljima i znancima.

Smrtni ostanci milog pokojnika dignut će se iz mrtvačnice S. Justa u srijedu u 4 sati poslije podne, od kuda će sprovod krenuti put grobišta Sv. Ane.

TRST, 20. svibnja 1919.

Velika zaloga vsakovrstnega italijanskega
belega in črnega vina
na debelo.
Po cenah brez konkurence.
V vili Žnideršič — Opčine

!! ZA BIRMO !!
Velika izbira vsakovrstnih zlatih in srebrnih daril.
Alojzij Povh, Trst, Trg G. Garibaldi št. 3
(prej Trg Barriera vecchia).

Kupujem prizmatične ali daljnoglede
GIUSTO HIRSCH
— OPTIK —
Trst, ulica G. Mazzini 34 (Ex Nuova)

Vino po L 2 liter. — Kis po L 1.20 liter. — Žganje, konjak, rum, janeževec 50 stop. po L 8 liter. Špirit po L 15 liter
prodaja
Tvrdka APOLLONIO, Trst, ul. Gatteri št. 10.

Avtorizovana kamnoseška delavnica z lastnim kamnolomom
Ig. Guštin & Comp. na Opčinah
sprejema vsa dela spadajoča v to stroko, kakor
cerkvena dela, nagrobne spomenike itd.
po zmernih cenah.

ZOBOZDRAVNIK
Dr. MRAČEK TRST
Corso 24, I. nadstropje
Ordinira od 9 - 12 dop. in od 3 - 6 pop.
Brezbolestno izdiranje zob, plombiranje in umetni zobje

ZLATARNICA G. PINO, TRST
se nahaja na Korzu št. 15 (bivša zalarnica G. ZINKOVITZ & Figli)
Velika izbera srebrnih in zlatih ur, uhanov, verižic itd.

Zaloga manifakturnega blaga
na debelo in drobno
Gentilli & Križmančič
Trst, ul. Nuova 38, vogal ul. S. Lazzaro
Vsaki dan novi dohodi.

Kovaška delavnica
Andrej Purič, Trst, ul. Media 6
Prevzema vsako delo o kovaške stroke ima na prodaj več štedilnikov. Prevzema naročne po meri. — Priporoča se slav. obč. ustvu.

Kisova kiselina
v velikih in navadnih steklenicah se prodaja v skladišču
RUGGERO GAMBEL — Trst
ul. Pier Luigi da Palestrina 2
vogal ul. Coroneo. — Telefon 24-03.

Javen ples
v Grižah pri Vrabčah, prirede griški mladeniči 1. junija na vrtu g. Žiberna J. Svira godba s Proseka. Priporočamo se za obilen obisk.

JADRANSKA BANKA
Delj. glav. K 30,000.000, Reserve K 8,000.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9
Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Ljubljana, Metković, Opatija Split, Šibenik, Zadar
Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge v Lirah
na hranilne knjižice proti 1½% letnim obrestim v bančnoprometu proti 3% letnim obrestim. Na odpoved navezane znaše sprejema po najugodnejših pogojih, si se tinajo pogoditi od slučaja do slučaja
Daje v najem varnostne predale (Safes deposites).
Blagajna posluje od 9 do 13.

IZREDNA PRILIKA!
Vino Marsala 17 stop. L 4. I. Vino Ve mouth 16 stop. L 4 l. Vino Chianti (2litrska steklenica) L 3.60. Fina žganja in rum L 8 l. Konjak L 10 l.
Na debelo in drobno prodaja
KRIŽMANČIČ, XXX. ottobre (ex Caserma) in Valdirivo 34.

Velika plesna zabava
v Križu pri Tomaju se vrši 1. junija, od 2 pop. do polnoči. — K obilni udeležbi vabi mladina.

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ul. Gioachino Rossini štev. 12, vogal ul. delle Poste. Tehniški vodja A. Johnscher, dolgoletni asistent Dr. J. Čermaka - Izdiranje zob brez bolečin. Plombiranja. Umetni zobje.

CHIANTI
Na podlagi brzojavke štev. 139 uvrščene v „Edinosti“ 12. t. m. so bili v torek, 20. t. m. popoldne ra tovorjeni pri tvrdki
J. Parčina, v Trstu, ul. Torreblanca št. 20 (Telefon 29-53)
prvi vagoni najfinejšega vina
CHIANTI „Valle d'oro“
glasovitega posestva „La Rocca“ tvrdke Altini & Serafini, San Miniato di Firenze.
Vino se prodaja v originalnih 2litrskih steklenicah po **L 4.80** steklenica. — Reklamna cena.
CHIANTI! CHIANTI! CHIANTI!

Tovarna čokolade in kakava
N. LEJET
— TRST —
je pričela zopet poslovati.
V malo dneh se bodo prodajali ti izdelki na drobno po vseh prvih jestvinskih trgovinah.